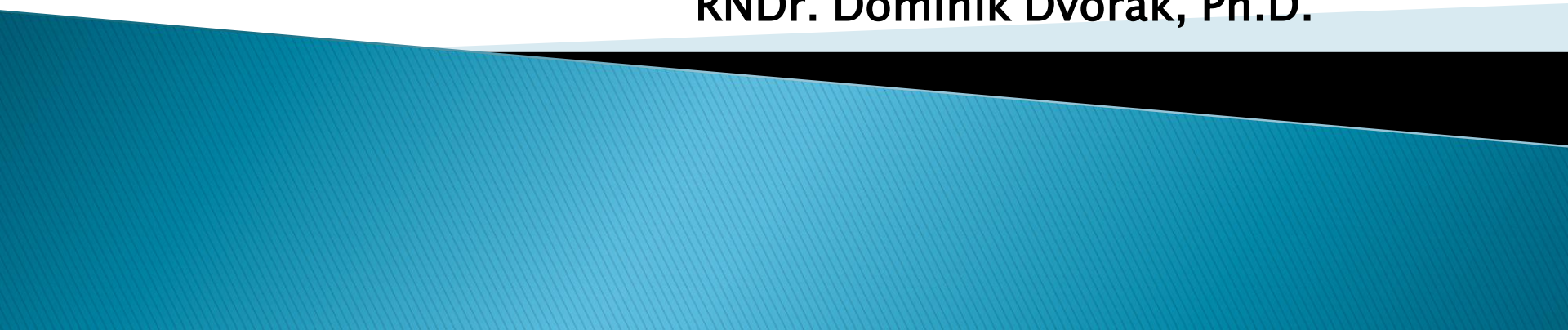

Kulatý stůl SKAV

Jak zvýšit zájem dětí
vzdělávat se a učit se nové
věci?

7. února 2013

RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D.

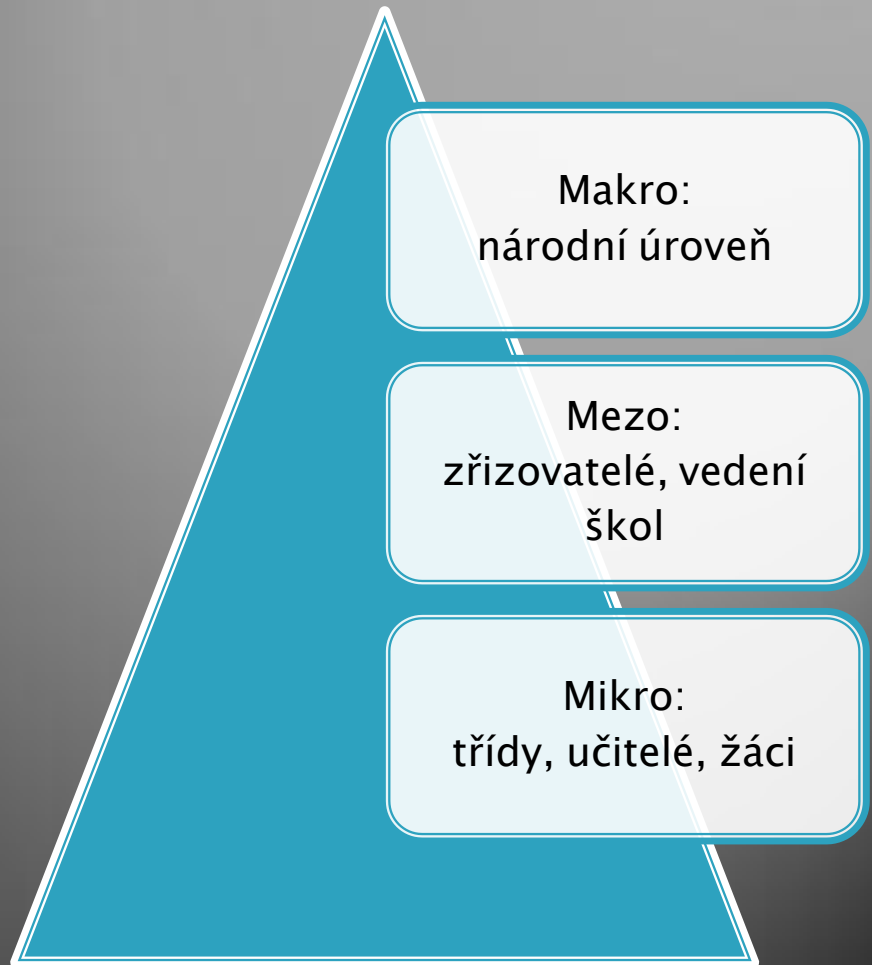

Odpovědi jen na makroúrovni

Ke změně musí dojít
souběžně na všech
úrovních systému

Následující
poznámky se týkají
převážně makro
(národní úroveň)

Dílčí, ale nutné kroky

1. Co udělat proto, aby škola byla vhodným místem pro učení?

- ▶ Přestat říkat, že učení/vzdělávání není jejím hlavním úkolem.
- ▶ Přestat proti sobě stavět učení (vzdělávání) a výchovu (socializaci), jak se u nás děje.
- ▶ Říkat nahlas, že škola je jako vzdělávací instituce nezastupitelná zejména pro rizikové skupiny.

Škola jistě vychovává, ale dělá to právě tím, že děti vede k vážné a odpovědné práci s učivem, komunikaci o učivu, kritickém myšlení o učivu... Škola socializuje dítě právě v situacích vzdělávání. (Pupala, Kaščák, & Humajová, 2007, s. 69)

- ▶ Nevidím v krátkodobé perspektivě realistickou alternativu ke školnímu vzdělávání dostupnou pro všechny
- ▶ Není možné rezignovat na péči o stávající školu a obětovat jednu generaci s výhledem na to, že se zrodí něco jiného, lepšího

2. Jak může učitel zvyšovat zájem jednotlivých žáků o učení?

- ▶ Začneme o žácích opravdu přemýšlet jako o jednotlivcích
- ▶ Pracovat s podrobnými daty, např.
 - * zhoršují se více chlapci než děvčata (PISA 2009),
 - * možná se podařilo stabilizovat výsledky v primární škole (PIRLS 2011), problém – gramotnost dospívajících (PISA) *jednotlivé předměty mají odlišný vývoj...
- ▶ Klad'me si konkrétnější otázky/cíle, místo otázky nahoře se ptejme:
- ▶ **Jak zvyšovat zájem dospívajících kluků z malých vesnic o čtení?**

3. Jakou roli hraje pedagogický optimismus?

- ▶ Předpokládat, že velká část populace bude postupovat až do terciárního vzdělávání.
- ▶ Dát proto v kurikulu prostor i náročnějšímu, abstraktnímu myšlení, neomezovat se jen na „praktické poznatky“.
- ▶ Požadavky na žáky odvozovat tak, aby ze školy odcházeli připraveni na postup do vyššího stupně.
- ▶ Zrevidovat představu, zda k tomu stačí, aby si osvojili kompetenci k učení.

4. Co znamená mít od žáků vysoká očekávání?

Mít dobré vzdělávací standardy,
a to standardy náročné, ne jen minimální,
zaměřené na kompetence i na pojmové
myšlení.

*Att ställa krav i skolan är att bry sig.
– Stanovení požadavků (standardů)
pro školu je výrazem starosti o školu.*

Jan Björklund (švédský ministr školství a vicepremiér vlády)

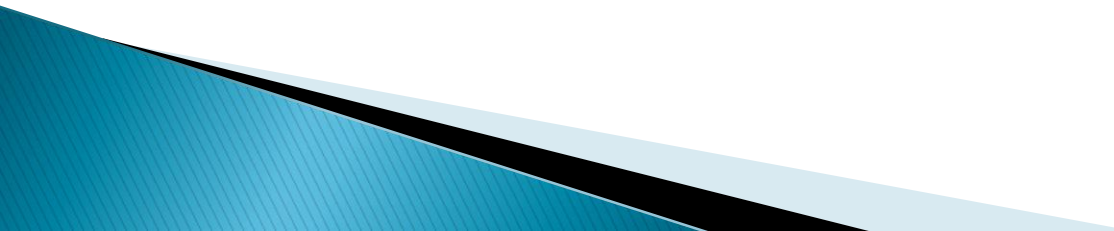
5. Jak zužitkovat ve škole to, co se děti naučí mimo školu?

- ▶ Škola je tu pro i to, aby je učila to, co se jinde nenaučí – témata „teoretická“, akademická. Je také protiváhou toho „mimo školu“, někdy to má od-naučovat.
- ▶ Škola vyrůstající (jen) z praktického života by byla návratem k měšťance.
- ▶ **Co se děti mimo školu nenaučí, ale je to významné, proto je k tomu musí vést škola?**

Škola je (i) protiváha praxe

- ▶ „Jaký má ale to, co ve škole probíhá, smysl? Výzkumy učení a myšlení dětí ve škole, ale i výzkumy sociálního chování, ukazují, že jde především o to osvobodit dítě z krunýře (...) utilitaristického a pragmatického myšlení každodenního života. (...)“
- ▶ Školní učení (...) hlavním způsobem, jak úspěšně uskutečnit cestu do vlastní kultury, protože dítěti dává do ruky silné nástroje, jejichž validita překračuje jeho nejbližší prostředí, místo a čas.“ (Štech, 2004)

Recept Světové banky na systém, kde se děti učí:

- ▶ 1. Dát učení na první místo.
 - ▶ 2. Měřit učení.
 - ▶ 3. Pracovat s výsledky měření učení.
-

Můžeme se zaměřit na kompetence,
ale nesmíme při tom ignorovat, že existují dvě skupiny
klíčových kompetencí, kterým je třeba věnovat stejnou
pozornost

European Commission/EACEA/Eurydice (2012).

Developing Key Competences at School in Europe: Challenges and Opportunities for Policy. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

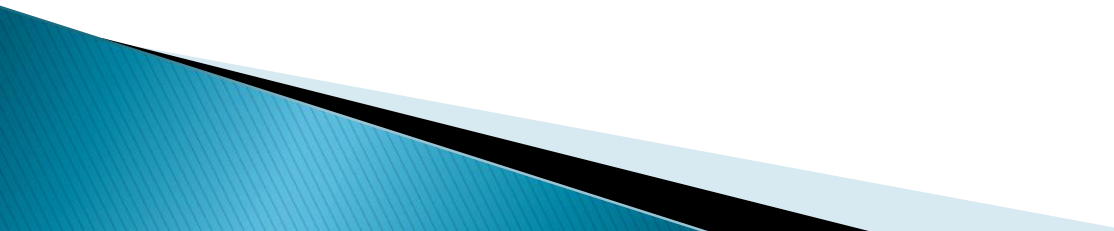
Základní dovednosti

- ▶ Čtení a psaní
- ▶ Matematika
- ▶ Přírodní vědy
- ▶ Cizí jazyk(y)

Transversální dovednosti

- ▶ Měkké dovednosti
- ▶ Občanské kompetence
- ▶ Podnikavost
- ▶ ICT

Recept pro české prostředí:

- ▶ 1. Dát učení pojmům a dovednostem na první místo.
 - ▶ 2. Inteligentně měřit učení.
 - ▶ 3. Inteligentně pracovat s výsledky měření učení.
-

- Prezentace částečně vychází z dat analyzovaných v projektu *Kompetence I*

*Projekt je podpořen z prostředků ESF
a státního rozpočtu ČR*